

Debreceniek Nagyszalontán

Régi adósságukat törlesztették a debreceni Magnitúdó Csillagászati Egyesület tagjai 2008. szeptember 20-án, amikor ellátogattak Nagyszalontára, ahol megkoszorúzták Dr. Kulin György (1905–1989) csillagász mellszobrát. Kulin György sokszor járt Debrecenben is, és tartott emlékezetes előadásokat az egykori Csillagászati Hét című előadásorozat keretében, a Kossuth-egyetem kémiai épületében. Ő avatta fel az 1984–1991 között működött debreceni Amatőr Megfigyelő és Bemutató Csillagvizsgálót is.

Az elmúlt években a romániai Bihar megye több településén jártunk már a határ menti kapcsolatépítés jegyében az elmúlt időszakban, hogy népszerűsítsük az égbolt szépségeit Nagyváradon, Margittán, Albison, Szalacson. Nagyszalonta azonban mindeddig kimaradt. Szeptember 20-án bepótoltuk elmaradásunkat, és ellátogattunk a bihari hajdúvárosba.

Csukás Mátyás helyi amatőr csillagász barátunk örömmel fogadott, és mindjárt mesélte, hogy szomszédja a nagyváradai és Bihar megyei Reggeli Újságból értesült a

debreceniek érkezéséről, és izgatottan kérdezte, hogy lesz-e Szalontán is bemutatóval kísért előadása a vendégeknek? Ez most egyelőre nem volt beütemezve, de reméljük, rövidesen Szalontán is megszervezésre kerülhet egy cívisvárosi bemutatkozóval kísért csillagászati est.

Nagyszalontán megnéztük az Arany János életét bemutató múzeumot a híres Csonkatoronyban, majd megkoszorúztuk Dr. Kulin György csillagász mellszobrát is. A hűvös, esős idő ellenére még a város több nevezetességét megtekintettük, majd estefelé visszaindultunk.

Csak legfiatalabb barátaink miatt írom le, hisz' mindenki más nagyon jól tudja, hogy a szalontai születésű Kulin György volt az a tudós és lelkes ismeretterjesztő, aki elévülhetetlen érdemeket szerzett a csillagászat kutatása és népszerűsítése terén. A mai idősebb amatőr- és szakcsillagászok jó része is az ő szellemiségében nevelkedett. Kulin György az Univerzum titkait, folyamatait mindig úgy ismertette a hallgatói számára, hogy mindenkiben felelősségérzet alakult ki bolygónk iránt!

Szoboszlai Endre

A Kis-Duna Csillagvizsgáló

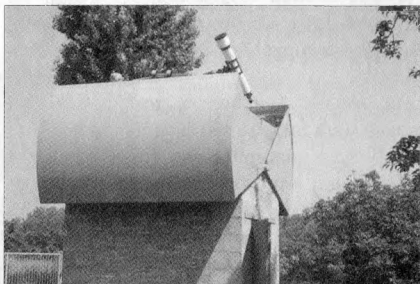
Budapesttől 45 km-re van egy falu a Duna mellett, úgy hívják, Tát. Aki ismeri Tát amatőrcsillagászatát, ismeri Mogyorósbányát is, hiszen a Kő-hegyen évenként három táborot (tavaszi, nyári, őszi) rendezünk a megyei TIT segítségével.

E sorok írója pontosan 32 évvel ezelőtt alakított szakkört a községben. Sok próbálkozás után végleges szakköri helyet az időközben megépített kertvárosi új kultúrházban kaptunk. Az úgynevezett ófaluban volt egy bemutató csillagdánk is, amit még Kulin György avatott föl, de az azóta megszűnt termelészövetkezet a környékét telerakta higanylámpákkal. Így csillagdánk halálra lett ítélve, le is bontottuk. A bemutatásokat azóta a kultúrház előtti téren végezzük.

De hogyan kerül képbe a Kis-Duna Csillagda? Az előzmények Máriahalmon kezdődtek. A falu plébánosa, Kardos Mihály és Wieszt Krisztián – az „öregeknek” ismerős e két név – alakították ki a máriahalmi észlelőbázist (mostanában nemigen hallani róla). Kardos Mihály itt kezdett ismerkedni a csillagos éggel. Több észlelőhétvégét szerveztek Wieszt Krisztiánnal.

Időközben a táti parókia megüresedett, és így került községünkbe Kardos Mihály. Ha már Táton van, gondolta, épít egy csillagvizsgálót, mivel műszerei rendelkezésre álltak: egy 200-as Kulin-féle tükrös, egy 150/1200-as lencsés, egy 9 cm-es Vixen-refraktor és 2 db 10x50-es binokulár. Saját tervei alapján és a helyi iparosok segítségével fölépítette a Kis-Duna Bemutató Csillagvizsgálót. Az épület érdekes megoldású, szétnyitható „kupolát” kapott, melyet a mellélékelt képeken mutatok be. (Kardos Mihály a csillagvizsgáló mellett szélkereket, kerti tavat, játszóházat is készíttetett a gyerekek örömére.)

Többször is kérdeztem Mihály atyát, hogy van ideje mindezekre a hitélet mellett. Mindannyiszor azt felelte, minden az időbeosztáson múlik. Bemutatót, előadásokat tart az aktuális események kapcsán (fogyatkozások, vagy pl. a közelmúlt jelentős eseménye, a Vénusz-átvonulás kapcsán).

A táti Kis-Duna Csillagvizsgálót községünk plébánosa, Kardos Mihály atya hozta létre

Gyerekek, felnőttek egyaránt részt vesznek ezeken. Szerencsére a kultúrházi szakkör is működik. Volt idő, amikor veszélyben volt a léte érdeklődés hiányában, de sikerült egy fiatal, agilis volt szakköri tagot beszerezni (D.-Nagy Lászlót), aki vállalta a szakkör további vezetését. A táti szakkör az iskolaév kezdetétől a befejezéséig péntekenként tartja foglalkozásait. Azt lehet tehát mondani, hogy Táton van szakköri élet és bemutató csillagda is. Köszönhető ez Kardos Mihály plébános úrnak – és amatőr csillagásznak.

Szijártó Lajos